

Landschapsfunctie de Blauwe Kamer

Tyrone Wolfert

Onderzoeksvraag

Wat is de huidige functie van het gebied de blauwe kamer?

Figuur 1: Kaart de Blauwe Kamer ^[1].

Gebiedsbeschrijving

Direct ten Zuidoosten van waar de Grebbeberg eindigt bij de **Neder-Rijn**, ligt het reservaat de Blauwe Kamer. Het gebied omvat de **uiterwaard** tussen de Neder-Rijn en de grebbe dijk en is ongeveer 120ha groot. De Blauwe Kamer is in 1984 geworven door het Utrechts Landschap en in 1990 is de inrichting begonnen in het kader van Plan Ooievaar (Dit is een nationaal project met als doel het biotische riviersysteem weer werkende te krijgen) ^{[3][4]}. In 1992 werd de zomerdijk afgegraven om zo ruimte te creëren voor de rivier. Hierdoor kan het gebied regelmatig onderstromen. De grebbe dijk ten noorden van de Blauwe Kamer is de winterdijk die voorkomt dat de achterliggende weilanden overstroomd. De gemiddelde waterstand in de uiterwaard bedraagt ongeveer 5,5 tot 6 m boven NAP. Dit waterpeil wordt in stand gehouden door de **stuwen** in de Nederrijn, **kwel** afkomstig van de **Utrechtse Heuvelrug** en door de normalisering van het zomerbed (d.m.v. kribben en vastlegging oevers) ^[3].

Resultaten

Het gebied is vooral in gebruik voor natuurontwikkeling. Mede door de bijzondere ligging naast zowel de grebbeberg als de Nederrijn, was dit een van de eerste natuurontwikkelingsprojecten in het nieuwe beeld voor de riviernatuur.

Figuur 2: overgang grebbeberg, Nederrijn en Blauwe kamer ^[2].

Verscheidene recente onderzoeksrapportages tonen aan dat verscheidene soortgroepen veel ontwikkeling hebben ondergaan sinds de invoer van het project (zie figuur 3) ^{[3][4]}. Zo zijn er bijvoorbeeld onder de zoogdieren bevers en boommarters het gebied in getrokken en is er bij de flora moerasgebied ontstaan.

Soortgroep	Voor natuurontwikkeling		Na natuu ontwikkeling		Beoordeling ontwikkeling
	Aantal (bijzondere) soorten	Aantal soorten Rode Lijst	Aantal (bijzondere) soorten	Aantal soorten Rode Lijst	
Flora	48-54	22-23	50-56	23-25	
Broedvogels *	36	?	Max. 75	Max. 20	
Libellen*	17-20	1	35	4	
Dagvlinders*	24	3	24-27	2-3	
Sprinkhanen *	12	1	14	1	
Overige soorten	Bever, Ringslang, Rugstreeppad				
* = alle soorten					

Figuur 3: natuurontwikkeling 1992-2010 ^[2].

Aan de andere kant, doen andere groepen het slechter dan voor het project en zijn er zelfs soorten verdwenen. In 1993 en 1995 waren er grote overstromingen waardoor het water sterk vertroebelde ^[4]. Hierdoor ging de **macrofauna** erg achteruit. Dit was ook mede te danken aan de lage stroomsnelheden die grotendeels van het jaar voorkomen. Dankzij het uitblijven van grote overstromingen in de afgelopen jaren en introductie van de bever (meer dood drijfhout) gaat het relatief weer beter met de macrofauna. Sommige flora-soorten doen het goed vanwege de kwel afkomstig van zowel de grebbeberg als de rivier. De kwelwaterwinning, door o.a. Ouwehands Dierenpark, is enorm toegenomen waardoor deze soorten ook zo weer kunnen verdwijnen ^[4]. Daar komt nog bij dat het waterpeil gedurende het hele jaar bijna constant wordt gehouden door de stuwen en de vastlegging van de rivier. Aan de ene kant zorgt dat voor een gemiddeld hoger waterstand waardoor sommige soorten het goed zullen doen, maar aan de andere kant gaat de dynamiek van het gebied hierdoor achteruit waardoor sommige soorten het juist moeilijk zullen hebben.

Conclusie

Er is de afgelopen jaren veel vooruitgang geboekt in natuurontwikkeling op de blauwe kamer. Er kunnen echter nog wel opties onderzocht worden om de natuur verder te bevorderen. De Blauwe kamer dient dus vooral als natuurgebied, maar geeft ook ruimte voor de rivier. Deze ruimte wordt alleen niet optimaal benut vanwege de vastlegging van de rivier.

Referenties

^[1] Google Maps, 24-01-2016, www.google.com/maps

^[2] <http://www.projectenbankcultuurhistorie.nl/projecten/ringwalburc-ht-heimenberg-rhenen>

^[3] <http://rijninbeeld.nl/wp-content/uploads/Gebiedsrapportage-Blauwe-Kamer-definitief-11-okt-2011.pdf>

^[4] https://www.utrechtslandschap.nl/l/library/download/urn:uuid:285c51d1-331e-4707-ab1b-71620c28387d/beheerplan+blauwe+kamer_grebbeberg+en+laarsenberg.pdf?format=save_to_disk&ext=.pdf